DOI: https://doi.org/10.31392/NZ-udu-168-1.2026.03
УДК 378.147:159.9:004

Дульська Оксана Володимирівна,
викладач кафедри практичної психології, педагогічний факультет
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
https://orcid.org/0000-0003-1899-7315
e-mail: o.v.dulska@udu.edu.ua

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

У статті обґрунтовано структурно-функціональну модель формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів у процесі професійної підготовки в закладах вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців психологічної галузі в умовах цифрової трансформації освіти, розвитку інформаційного суспільства та розширення використання цифрових технологій у професійній діяльності психолога.

Здійснено аналіз наукових підходів до визначення сутності інформаційно-цифрової компетентності та встановлено, що вона є інтегративною характеристикою особистості, яка включає систему знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій і рефлексивних здатностей щодо ефективного, етичного та безпечного використання цифрових ресурсів у професійній діяльності. Визначено теоретико-методологічні засади побудови моделі, що ґрунтуються на компетентнісному, системному, діяльнісному та особистісно орієнтованому підходах.

Розроблена структурно-функціональна модель охоплює взаємопов'язані блоки: цільовий, методологічний, змістово-процесуальний, технологічний та результативно-діагностичний. Цільовий блок визначає мету та завдання формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів; методологічний – принципи та підходи організації освітнього процесу; змістово-процесуальний – компоненти компетентності та зміст професійної підготовки; технологічний – методи, форми й засоби навчання; результативно-діагностичний – критерії, показники та рівні сформованості компетентності.

Особливу увагу приділено використанню сучасних освітніх технологій, зокрема змішаного, дистанційного, мобільного, проєктного та проблемного навчання, кейс-методу, вебквестів, цифрових лабораторій, хмарних технологій і електронного портфоліо. Обґрунтовано значущість розвитку цифрової грамотності, навичок роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями, дотримання цифрової етики, забезпечення інформаційної безпеки та формування здатності до професійної рефлексії.

Запропонована модель розглядається як цілісна система, що забезпечує поетапне формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів, сприяє підвищенню якості їхньої професійної підготовки та готовності до ефективного виконання професійних завдань у цифровому освітньому й соціально-професійному середовищі.

Ключові слова: інформаційно-цифрова компетентність, майбутні психологи, професійна підготовка, структурно-функціональна модель, цифрові технології, заклади вищої освіти, цифрова грамотність, цифрова етика.

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується масштабною

цифровою трансформацією всіх сфер людської діяльності, зокрема освіти, науки та психологічної практики. Використання цифрових технологій стало невід'ємною складовою професійної діяльності психолога, який здійснює онлайн-консультування, проводить психодіагностику за допомогою цифрових платформ, аналізує великі масиви психологічних даних, організовує дистанційний психолого-педагогічний супровід та забезпечує інформаційну безпеку клієнтів. У цих умовах зростає необхідність формування у майбутніх психологів високого рівня інформаційно-цифрової компетентності як інтегральної професійної якості, що поєднує знання, уміння, навички, цінності та досвід ефективного використання цифрових технологій у професійній діяльності. Одним із найефективніших засобів системного вирішення зазначеної проблеми є розроблення структурно-функціональної моделі, яка визначає логіку, послідовність та взаємозв'язки всіх компонентів процесу формування інформаційно-цифрової компетентності.

Теоретико-методологічним підґрунтям сучасних досліджень цифрової компетентності є міжнародні рамки, розроблені Європейською Комісією, зокрема DigComp 2.2 [10]. Документ охоплює п'ять основних сфер цифрової компетентності: інформаційну та медійну грамотність; комунікацію і співпрацю; створення цифрового контенту; безпеку; розв'язання проблем.

Для сфери освіти важливе значення має рамка DigCompEdu [9], яка конкретизує цифрові компетентності педагогічних працівників та визначає їх як здатність ефективно й педагогічно доцільно використовувати цифрові технології в освітньому процесі. DigCompEdu охоплює шість сфер: професійне залучення; створення та використання цифрових ресурсів; організацію цифрового навчання; цифрове оцінювання; розширення можливостей здобувачів освіти; розвиток цифрової компетентності учнів і студентів.

В українському контексті розвиток цифрової компетентності ґрунтується на Рамці цифрової компетентності громадян України [8], яка була розроблена з урахуванням європейської моделі [9; 10] та адаптована до національних особливостей цифрового розвитку. Документ визначає основні сфери цифрової компетентності, рівні володіння цифровими навичками та орієнтири для формування здатності громадян безпечно, ефективно та відповідально використовувати цифрові технології. Рамка використовується як концептуальна основа для розвитку цифрових навичок різних категорій населення.

Український науковий дискурс щодо цифрової трансформації активно розвивається в напрямі дослідження цифрової компетентності, цифрової грамотності, цифрової готовності та механізмів інтеграції цифрових технологій у різні сфери суспільної діяльності. Сучасні українські дослідники розглядають цифрову компетентність не лише як сукупність технічних навичок роботи з цифровими інструментами, а як комплексну характеристику здатності особистості ефективно, критично та відповідально діяти в цифровому середовищі [1-7].

Значний внесок здійснила О. В. Овчарук, яка акцентує увагу на

необхідності системного розвитку здатності працювати з цифровими технологіями, критично оцінювати інформаційні ресурси, здійснювати цифрову комунікацію та адаптуватися до технологічних змін [6].

Проблематику цифрової компетентності як складної педагогічної категорії висвітлює Т. О. Олефіренко. Вчений розглядає цифрову компетентність у контексті цифровізації освіти та трансформації освітнього середовища, наголошуючи на необхідності переосмислення її змісту в умовах розвитку нових цифрових технологій, цифрових платформ і змін у способах отримання та використання інформації [7].

Питання цифрової трансформації системи вищої освіти України досліджує В. В. Іванчук, який наголошує на ролі цифрових технологій у забезпеченні доступності освітніх ресурсів, розвитку цифрових навичок учасників освітнього процесу та формуванні сучасного цифрового освітнього середовища [4].

Дослідники С. М. Іванова, А. В. Кільченко та Т. Л. Новицька розглядають можливості використання відкритих цифрових систем для підвищення рівня цифрової компетентності наукових працівників [3].

Новим напрямом досліджень є вивчення впливу штучного інтелекту на трансформацію змісту цифрової компетентності. Д. А. Вороніна-Пригодій аналізує роль технологій штучного інтелекту у формуванні нових цифрових практик, акцентуючи увагу на необхідності розвитку компетентностей, пов’язаних із відповідальним використанням цифрових інструментів, критичним оцінюванням результатів роботи алгоритмів та адаптацією до нових технологічних умов [2].

Важливим аспектом сучасних досліджень є системний підхід до визначення структури цифрової компетентності. Я. Карлінська наголошує, що цифрова трансформація потребує не лише оволодіння цифровими інструментами, а й розвитку цифрової культури, здатності управляти змінами, ефективно працювати з інформацією, забезпечувати цифрову безпеку та організовувати взаємодію в цифровому середовищі [5].

Проблема розвитку цифрової грамотності як основи ефективної взаємодії особистості з цифровим середовищем представлена у дослідженні І. А. Вербовського та Р. А. Боженко. Автори розглядають цифрову грамотність як здатність адаптуватися до змін цифрового середовища, критично працювати з інформацією, використовувати цифрові ресурси, здійснювати цифрову комунікацію та забезпечувати безпечну поведінку в інформаційному просторі [1].

Попри значну кількість наукових праць, аналіз літератури засвідчує недостатню розробленість питання побудови структурно-функціональної моделі формування інформаційно-цифрової компетентності саме майбутніх психологів. Наявні дослідження переважно стосуються підготовки педагогів, науково-педагогічних працівників або фахівців інформаційної сфери, тоді як специфіка професійної діяльності психолога в умовах цифрової трансформації потребує окремого наукового обґрунтування та моделювання. Це зумовлює

актуальність розроблення структурно-функціональної моделі, яка забезпечить цілісність, системність і результативність процесу формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів.

Метою статті є теоретичне обґрунтування структурно-функціональної моделі формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів та характеристика її структурних компонентів, функцій і педагогічних умов реалізації.

Під структурно-функціональною моделлю формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів розуміємо цілісну педагогічну систему, яка відображає взаємозв'язок цілей, принципів, змісту, педагогічних умов, методів, форм, цифрових засобів навчання та очікуваних результатів професійної підготовки [4; 7; 8].

Вважаємо за доцільне представити модель через взаємопов'язані блоки: методологічний блок визначає цілі та принципи, структурно-змістовий – компоненти компетентності, операційно-діяльнісний – методи, форми й засоби її формування, а діяльнісно-рефлексивний – критерії, рівні та інструменти оцінювання результатів. Модель побудована з урахуванням сучасних наукових підходів до розуміння цифрової компетентності, положень міжнародних рамок DigComp 2.2, DigCompEdu, а також Рамки цифрової компетентності громадян України [8; 9; 10].

Таблиця 1

Структурно-функціональні блоки моделі формування інформаційно-цифрової компетентності у майбутніх психологів

Блок моделі	*Зміст блоку*	*Основні компоненти / елементи*	*Функціональне призначення*
1. Методологічний	Теоретико-методологічні засади формування інформаційно-цифрової компетентності майбутнього психолога.	Мета: формування інформаційно-цифрової компетентності майбутнього психолога як інтегральної професійної якості. Принципи**:** науковості; системності; компетентнісного підходу; діяльнісного підходу; студентоцентрованості; цифрової етики; інформаційної безпеки; академічної доброчесності; безперервності професійного розвитку.	Визначає концептуальні засади, мету, принципи та педагогічні умови формування інформаційно-цифрової компетентності.
2. Структурно-змістовий	Визначає структуру інформаційно-цифрової компетентності та її складові.	Мотиваційно-ціннісний компонент – професійна мотивація, позитивне ставлення до використання цифрових технологій, готовність до безперервного навчання. Когнітивний компонент – знання цифрових технологій, інформаційної грамотності, цифрової етики, кібербезпеки.	Визначає зміст, структуру та компоненти інформаційно-цифрової компетентності, які підлягають формуванню.

Блок моделі	*Зміст блоку*	*Основні компоненти / елементи*	*Функціональне призначення*
		Операційно-діяльнісний компонент – цифрові навички, уміння використовувати ІКТ у професійній діяльності психолога. Рефлексивний компонент – самоаналіз, самооцінювання, готовність до професійного саморозвитку.	
3. Операційно-діяльнісний	Реалізація процесу формування компетентності засобами сучасних освітніх технологій.	Технології навчання: змішане навчання; дистанційне навчання; проєктне навчання; проблемне навчання; мобільне навчання. Методи: кейс-метод; вебквести; тренінги; моделювання професійних ситуацій; практичні завдання. Цифрові засоби: цифрові лабораторії; хмарні технології; цифрові освітні платформи (Moodle, Google Classroom); мультимедійні ресурси; онлайн-сервіси для психологічної практики; сервіси спільної роботи.	Забезпечує формування практичних цифрових умінь і навичок, розвиток професійної мобільності, критичного мислення, здатності застосовувати цифрові технології у професійній діяльності психолога.
4. Діяльнісно-рефлексивний	Оцінювання сформованості інформаційно-цифрової компетентності та аналіз результатів навчання.	Діагностичний інструментарій: анкетування; тестування; контрольні роботи; аналіз кейсів; оцінювання навчальних проєктів; електронне портфоліо; самооцінювання; експертне оцінювання; спостереження. Критерії: мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний, рефлексивний. Рівні сформованості: початковий, низький, достатній, високий.	Забезпечує моніторинг, оцінювання та корекцію процесу формування інформаційно-цифрової компетентності, визначення рівня її сформованості та готовності до професійної діяльності в цифровому середовищі.

Представлена у табл. 1 структурно-функціональна модель формування інформаційно-цифрової компетентності у майбутніх психологів відображає цілісну систему взаємопов'язаних компонентів, які забезпечують послідовність, керованість та результативність процесу розвитку здатності особистості ефективно функціонувати в цифровому середовищі.

Методологічний блок визначає теоретичне підґрунтя моделі та окреслює стратегічні орієнтири її реалізації. Його зміст спрямований на формування інформаційно-цифрової компетентності майбутнього психолога як інтегральної професійної якості, необхідної для ефективної діяльності в умовах цифрової трансформації освіти та психологічної практики. Основними елементами цього

блоку є мета підготовки та принципи її реалізації, серед яких науковість, системність, компетентнісний і діяльнісний підходи, студентоцентрованість, цифрова етика, інформаційна безпека, академічна доброчесність і безперервний професійний розвиток. Функція блоку полягає у визначенні концептуальних засад і педагогічних умов формування компетентності.

Структурно-змістовий блок характеризує внутрішню структуру інформаційно-цифрової компетентності. Він включає взаємопов'язані компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивний. Мотиваційно-ціннісний компонент відображає професійну мотивацію, позитивне ставлення до використання цифрових технологій та готовність до саморозвитку. Когнітивний компонент охоплює систему знань про цифрові технології, інформаційну грамотність, цифрову етику та кібербезпеку. Операційно-діяльнісний компонент характеризує сформованість умінь застосовувати цифрові інструменти в професійній діяльності психолога. Рефлексивний компонент передбачає здатність до самоаналізу, самооцінювання та вдосконалення власної професійної діяльності. Функціональне призначення цього блоку полягає у визначенні змісту компетентності та результатів, яких необхідно досягти в процесі професійної підготовки.

Операційно-діяльнісний блок забезпечує практичну реалізацію процесу формування інформаційно-цифрової компетентності шляхом використання сучасних цифрових освітніх технологій. До його складу входять змішане навчання, дистанційне навчання, мобільне навчання, проєктне навчання, проблемне навчання, кейс-метод, вебквести, цифрові лабораторії, хмарні технології, цифрові освітні платформи та мультимедійні ресурси. Застосування цих технологій створює умови для активної навчально-пізнавальної діяльності студентів, розвитку критичного мислення, цифрової грамотності, інформаційної культури та здатності розв'язувати професійні завдання за допомогою цифрових інструментів. Використання проєктного навчання, кейс-методу та вебквестів сприяє моделюванню реальних професійних ситуацій, а цифрові лабораторії й хмарні технології забезпечують організацію спільної діяльності, накопичення й аналіз професійної інформації.

Діяльнісно-рефлексивний блок виконує функцію оцінювання результативності моделі. Він містить систему діагностичних засобів, яка включає анкетування, тестування, контрольні роботи, аналіз кейсів, оцінювання навчальних проєктів, електронне портфоліо, самооцінювання, експертне оцінювання та педагогічне спостереження. Електронне портфоліо виступає не лише засобом накопичення результатів навчальної діяльності, а й інструментом рефлексії та моніторингу індивідуального професійного розвитку здобувача освіти. Оцінювання здійснюється за мотиваційним, когнітивним, операційно-діяльнісним і рефлексивним критеріями, що дозволяє визначити рівень сформованості інформаційно-цифрової компетентності відповідно до чотирьох рівнів: початкового, низького, достатнього та високого.

Модель характеризується системністю, послідовністю та практичною спрямованістю. Вона інтегрує методологічні засади, зміст професійної підготовки, сучасні освітні технології та механізми оцінювання результатів навчання. Реалізація всіх чотирьох блоків забезпечує формування інформаційно-цифрової компетентності майбутнього психолога як інтегральної професійної якості, що передбачає готовність ефективно використовувати цифрові технології, дотримуватися етичних норм професійної діяльності, забезпечувати інформаційну безпеку та здійснювати безперервний професійний саморозвиток в умовах цифрової трансформації суспільства.

Рис. 1. Структурно-функціональна модель формування інформаційно-цифрової компетентності психолога

На рис. 1 представлено блок-схему структурно-функціональної моделі формування інформаційно-цифрової компетентності психолога, яка відображає взаємозв'язок між основними компонентами освітнього процесу та очікуваними результатами професійної підготовки. Центральним елементом моделі є «Інформаційно-цифрова компетентність психолога», навколо якої згруповано чотири взаємопов'язані блоки, що забезпечують її цілеспрямоване формування.

Основу моделі становить методологічний блок, який задає загальну стратегію професійної підготовки, визначає педагогічні підходи, принципи навчання та очікувані результати формування компетентності.

Другим структурним елементом є структурно-змістовий блок, який відображає зміст інформаційно-цифрової компетентності через мотиваційні компоненти професійної діяльності. Його зміст передбачає формування позитивної мотивації до використання цифрових технологій, розвиток професійних цінностей, цифрової культури, інформаційної грамотності, а також готовності до безперервного професійного розвитку в умовах

цифровізації психологічної практики.

Практичну реалізацію моделі забезпечує операційно-діяльнісний блок, який об'єднує сучасні методи та технології навчання. Цей блок забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичною діяльністю та розвиток цифрових навичок.

Завершальним елементом моделі є діяльнісно-рефлексивний блок, який виконує функцію оцінювання результатів навчання та визначення рівня сформованості інформаційно-цифрової компетентності. Результати оцінювання дають змогу здійснювати моніторинг професійного розвитку здобувачів освіти, визначати їхні досягнення та коригувати процес навчання.

Особливістю моделі є те, що центральне поняття – інформаційно-цифрова компетентність психолога – інтегрує всі чотири блоки в єдину систему. Кожен із блоків виконує окрему функцію, але лише їх взаємодія забезпечує досягнення кінцевої мети – формування компетентного фахівця, здатного ефективно використовувати цифрові технології у професійній діяльності.

На рисунку також представлено чотири рівні сформованості інформаційно-цифрової компетентності: початковий, низький, достатній і високий. Вони відображають динаміку професійного зростання майбутнього психолога та характеризують поступовий перехід від елементарного володіння цифровими технологіями до їхнього свідомого, творчого й професійно обґрунтованого використання. Досягнення високого рівня свідчить про сформованість стійкої мотивації, ґрунтовних знань, практичних умінь і навичок, здатності до професійної рефлексії та готовності до безперервного саморозвитку в умовах цифрової трансформації психологічної діяльності.

Висновки. У результаті проведеного дослідження обґрунтовано актуальність формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів як важливої складової їхньої професійної підготовки в умовах цифровізації освіти та психологічної практики. Сучасний психолог має володіти не лише професійними знаннями й уміннями, а й здатністю ефективно, етично та безпечно використовувати цифрові технології для здійснення діагностичної, консультативної, корекційної, дослідницької та просвітницької діяльності.

Розроблено та теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів, яка включає чотири взаємопов'язані блоки: методологічний, структурно-змістовий, операційно-діяльнісний та діяльнісно-рефлексивний. Представлена модель є цілісною структурно-функціональною системою, у якій методологічний блок визначає цілі та принципи підготовки, структурно-змістовий – розкриває зміст компетентності, операційно-діяльнісний – забезпечує її формування через сучасні педагогічні технології, а діяльнісно-рефлексивний – здійснює оцінювання й аналіз результатів. Сукупність цих блоків забезпечує послідовне формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів та їхню готовність до професійної діяльності в цифровому освітньому й професійному середовищі.

Встановлено, що ефективність формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів забезпечується використанням комплексу сучасних освітніх технологій: змішаного та дистанційного навчання, проєктного й проблемного навчання, кейс-методу, вебквестів, тренінгових технологій, цифрових лабораторій, хмарних сервісів, мобільного навчання та електронного портфоліо. Застосування зазначених технологій сприяє розвитку практичних цифрових умінь, критичного мислення, самостійності, професійної мобільності та здатності до роботи в цифровому середовищі.

Отже, формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх психологів є цілеспрямованим, системним і поетапним процесом, що потребує інтеграції змісту професійної підготовки з сучасними цифровими освітніми технологіями. Запропонована модель створює теоретичне підґрунтя для подальшого експериментального дослідження її ефективності та розроблення методичного забезпечення підготовки психологів до професійної діяльності в умовах цифрової трансформації суспільства.

Використана література:

1. Вербовський І. А., Боженко Р. А. Теоретичні засади розвитку цифрової грамотності викладачів закладів вищої освіти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки.* 2025. Вип. 2 (121). С. 239-253. DOI : https://doi.org/10.35433/pedagogy.2(121).2025.18
2. Вороніна-Пригодій Д. А. Штучний інтелект у розвитку цифрової компетентності вчителів для організації навчання «поза територіями». Цифрова компетентність вчителя 2026: стратегії навчання зі штучним інтелектом: збірник матеріалів НАПН України. Київ. 2026. С. 82-85. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/749559/1/DigComp_VP_26.pdf
3. Іванова С. М., Кільченко А. В., Новицька Т. Л. Упровадження результатів дослідження з розвитку цифрової компетентності наукових працівників засобами відкритих систем. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. 2026. Вип. 1(60). С. 136-146. DOI : https://doi.org/10.31376/2410-0897-2026-1-60-136-146
4. Іванчук В. В. Цифрова трансформація в системі сучасної вищої освіти України. Академічні Студії. Серія «Педагогіка». 2025. Вип. 4. С. 45-54. DOI : https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2025.4.6
5. Карлінська Я. В. Теоретичні засади формування цифрової компетентності керівників закладів освіти. Перспективи та інновації науки. 2026. № 2(60). С. 700-711. DOI : https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-701-711
6. Овчарук О. В. Сучасні підходи до розвитку цифрової компетентності людини та цифрового громадянства в європейських країнах. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Т. 76. № 2. С. 1-13. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2020_76_2_3
7. Олефіренко Т. О. Цифрова компетентність як педагогічна категорія в умовах цифровізації освіти. Наукові Записки. 2026. №(165). С. 126–134. DOI : https://doi.org/10.31392/NZ-udu-165.2026.14
8. Опис рамки цифрової компетентності для громадян України DigCompUA for Citizens 2.1. Міністерство цифрової трансформації України, 2021. 56 с. URL : https://storage.thedigital.gov.ua/files/6/56/7a7b554d94f2c9be9496b844a3b9056e.pdf
9. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. DOI : https://doi.org/10.2760/159770.
10. Vuorikari R., Kluzer S., Punie Y. DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens – With new examples of knowledge, skills and attitudes. Publications Office of the European Union, Luxembourg. 2022. DOI : https://doi.org/10.2760/115376 URL : https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415

References:

1. Verbovskyi I. A., Bozhenko R. A. (2025). Teoretychni zasady rozvytku tsyfrovoi hramotnosti vykladachiv zakladiv vyshchoi osvity [Theoretical Foundations of the Development of Digital Literacy of Higher Education Teachers]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Pedahohichni nauky.* № 2 (121). S. 239–253. DOI : https://doi.org/10.35433/pedagogy.2(121).2025.18 [in Ukrainian].
2. Voronina-Pryhodii D. A. (2026). Shtuchnyi intelekt u rozvytku tsyfrovoi kompetentnosti vchyteliv dlia orhanizatsii navchannia «poza terytoriiamy» [Artificial Intelligence in the Development of Teachers' Digital Competence for Organizing Learning "Beyond Territories"]. Tsyfrova kompetentnist vchytelia 2026: stratehii navchannia zi shtuchnym intelektom: zbirnyk materialiv NAPN Ukrainy. Kyiv. S. 82–85. URL : https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/749559/1/DigComp_VP_26.pdf [in Ukrainian].
3. Ivanova S. M., Kilchenko A. V., Novytska T. L. (2026). Uprovadzhennia rezultativ doslidzhennia z rozvytku tsyfrovoi kompetentnosti naukovykh pratsivnykiv zasobamy vidkrytykh system [Implementation of Research Results on the Development of Digital Competence of Researchers by Means of Open Systems]. Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. № 1 (60). S. 136–146. DOI : https://doi.org/10.31376/2410-0897-2026-1-60-136-146 [in Ukrainian].
4. Ivanchuk V. V. (2025). Tsyfrova transformatsiia v systemi suchasnoi vyshchoi osvity Ukrainy [Digital Transformation in the System of Modern Higher Education of Ukraine]. Akademichni Studii. Seriia «Pedahohika». № 4. S. 45–54. DOI : https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2025.4.6 [in Ukrainian].
5. Karlinska Ya. V. (2026). Teoretychni zasady formuvannia tsyfrovoi kompetentnosti kerivnykiv zakladiv osvity [Theoretical Foundations of Digital Competence Formation of Heads of Educational Institutions]. Perspektyvy ta innovatsii nauky. № 2 (60). S. 700–711. DOI : https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-701-711 [in Ukrainian].
6. Ovcharuk O. V. (2020). Suchasni pidkhody do rozvytku tsyfrovoi kompetentnosti liudyny ta tsyfrovoho hromadianstva v yevropeiskykh krainakh [Modern Approaches to the Development of Human Digital Competence and Digital Citizenship in European Countries]. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. Vol. 76. № 2. S. 1–13. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2020_76_2_3 [in Ukrainian].
7. Olefirenko T. O. (2026). Tsyfrova kompetentnist yak pedahohichna katehoriia v umovakh tsyfrovizatsii osvity [Digital Competence as a Pedagogical Category in the Context of Digitalization of Education]. Naukovi Zapysky. № 165. S. 126–134. DOI : https://doi.org/10.31392/NZ-udu-165.2026.14 [in Ukrainian].
8. Opys ramky tsyfrovoi kompetentnosti dlia hromadian Ukrainy DigCompUA for Citizens 2.1 [Description of the Digital Competence Framework for Citizens of Ukraine DigCompUA for Citizens 2.1]. (2021). Kyiv: Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy. 56 s. URL : https://storage.thedigital.gov.ua/files/6/56/7a7b554d94f2c9be9496b844a3b9056e.pdf [in Ukrainian].
9. Redecker C. (2017). European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Luxembourg: Publications Office of the European Union. DOI : https://doi.org/10.2760/159770 [in English].
10. Vuorikari R., Kluzer S., Punie Y. (2022). DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens – With New Examples of Knowledge, Skills and Attitudes. Luxembourg: Publications Office of the European Union. DOI : https://doi.org/10.2760/115376. URL : https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415 [in English].

O. Dulska. Structural-Functional Model for the formation of information and digital competence in future psychologists.

The article substantiates a structural-functional model for the formation of information and digital competence of future psychologists in the process of professional training at higher education institutions. The relevance of the study is determined by the need to modernize the professional training of future specialists in the field of psychology under the conditions of digital transformation of education, the development of the information society, and the expansion of digital technologies use in the professional activities of psychologists.

The study analyzes scientific approaches to defining the essence of information and digital competence and establishes that it is an integrative personal characteristic that includes a system of knowledge, skills, abilities, value orientations, and reflective capacities aimed at the effective, ethical, and safe use of digital resources in professional activities. The theoretical and methodological foundations of the model construction are defined, based on competence-based, systemic, activity-oriented, and personality-centered approaches.

The developed structural-functional model includes interconnected blocks: target, methodological, content-procedural, technological, and result-diagnostic. The target block defines the purpose and objectives of forming information and digital competence of future psychologists; the methodological block determines the principles and approaches to organizing the educational process; the content-procedural block reveals the components of competence and the content of professional training; the technological block includes methods, forms, and means of instruction; the result-diagnostic block specifies criteria, indicators, and levels of competence formation.

Particular attention is paid to the application of modern educational technologies, including blended learning, distance learning, mobile learning, project-based and problem-based learning, the case method, web quests, digital laboratories, cloud technologies, and electronic portfolios. The significance of developing digital literacy, information and communication technology skills, adherence to digital ethics, ensuring information security, and fostering the ability for professional reflection is substantiated.

The proposed model is considered a holistic system that ensures the gradual formation of information and digital competence of future psychologists, contributes to improving the quality of their professional training, and enhances their readiness to effectively perform professional tasks in the digital educational and socio-professional environment.

Keywords: information and digital competence, future psychologists, professional training, structural-functional model, digital technologies, higher education institutions, digital literacy, digital ethics.

Дата першого надходження рукопису до видання:04.05.2026

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 28.05.2026

Дата публікації: 26.06.2026